

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties en groep behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 9 oktober 2025 inzake Stand van zaken uitvoering moties en toezegging naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid De Korte over een kritische reflectie op euthanasie bij psychisch lijden van jonge mensen (Kamerstuk 36 624, nr. 17).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Mohandis

Adjunct-griffier van de commissie,
Meijerink

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en groep**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de Groep-Markuszower**
- II. Reactie van de Staatssecretaris**

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en groep

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de Stand van zaken uitvoering moties en toezegging naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid De Korte over een kritische reflectie op euthanasie bij psychisch lijden van jonge mensen. Genoemde leden hebben hierover op dit moment geen vragen aan de Staatssecretaris.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de Stand van zaken uitvoering moties en toezegging naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid De Korte over een kritische reflectie op euthanasie bij psychisch lijden van jonge mensen. Zij hebben geen aanvullende vragen of opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de brief inzake Stand van zaken uitvoering moties en toezegging naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid De Korte over een kritische reflectie op euthanasie bij psychisch lijden van jonge mensen.

Naar aanleiding van de paragraaf «Motie van het lid Boomsma c.s. over onderzoek naar de invloed van de staat van de ggz op euthanasieverzoeken en -meldingen van jonge patiënten tot 30 jaar met psychische aandoeningen». De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat er momenteel een onderzoek loopt naar de stijging van het aantal euthanasieverzoeken en -meldingen. Genoemde leden zijn benieuwd in hoeverre in dat onderzoek ook het aantal mensen wordt meegenomen die een einde aan hun leven hebben gemaakt door te kiezen voor versterving, dus door te stoppen met eten en drinken. Ook onder jongeren komt dit voor. Worden hiervan cijfers bijgehouden? Zo ja, hoeveel mensen overlijden hierdoor jaarlijks? Is ook bekend bij hoeveel de doodswens een gevolg is van psychisch lijden? En hoeveel mensen zijn jonger dan 30 jaar? In hoeverre wordt er in het onderzoek ook gekeken naar de mogelijke samenhang tussen euthanasie bij psychisch lijden onder jongeren en ervaringen in de (gesloten) jeugdzorg?

Naar aanleiding van de paragraaf «Motie van het lid Westerveld c.s. over het in kaart brengen wat nodig om betere hulp en nazorg te realiseren voor betrokkenen». De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie merkt op dat de Staatssecretaris bij de uitvoering van deze motie vooral in kaart heeft gebracht welke hulp er al is, terwijl de motie vroeg om in kaart te brengen wat er nodig is om betere hulp en nazorg te realiseren voor betrokkenen. Heeft de Staatssecretaris gekeken of de hulp die er is voor naasten en nabestaanden momenteel voldoende is? Zo ja, op welke manier is daarnaar gekeken?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de stand van zaken uitvoering moties en toezegging naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid De Korte over een kritische reflectie op euthanasie bij psychisch lijden van jonge mensen. Deze leden hebben hier nog een enkele vraag bij.

De Staatssecretaris geeft aan dat de motie-Boomsma c.s. over de invloed van de staat van de ggz op euthanasieverzoeken van jonge mensen niet binnen het lopende onderzoek past. Dit omdat de vragen volgens ZonMw niet passend zouden zijn binnen de reikwijdte. De leden van de CDA-fractie vragen waarom niet is gezocht naar een parallelle, aanvullende onderzoekslijn binnen het bestaande onderzoek. Kan de Staatssecretaris explicieter maken waarom dit niet mogelijk is gebleken?

In het vierde kwartaal van 2025 zou het Expertisecentrum Euthanasie een evaluatieonderzoek uitvoeren naar zijn eigen mediarichtlijn. De leden van de CDA-fractie vragen of dit onderzoek inmiddels gereed is, wat de uitkomsten zijn en of op basis hiervan iets valt te concluderen met betrekking tot het Werther-effect.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de stand van zaken uitvoering moties en toezegging naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid De Korte over een kritische reflectie op euthanasie bij psychisch lijden van jonge mensen. Genoemde leden hebben geen vragen aan de Staatssecretaris.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben met zorg kennisgenomen over de wijze waarop de Staatssecretaris opvolging geeft aan de aangenomen (ontraden) moties. Zij hebben hierover een aantal vragen.

De leden van de SGP-fractie constateren met teleurstelling dat de Staatssecretaris de aangenomen motie van het lid Boomsma c.s. over onderzoek naar de invloed van de staat van de ggz op euthanasieverzoeken en -meldingen van jonge patiënten tot 30 jaar met psychische aandoeningen niet uitvoert. Zij verzoeken de Staatssecretaris, nu blijkt dat de motie-Boomsma c.s. niet meegenomen kan worden met het lopende onderzoek naar de oorzaak van de stijging van het aantal euthanasieverzoeken en -meldingen alsnog opdracht te geven tot een separaat onderzoek naar de invloed van de staat van de ggz op euthanasieverzoeken. Graag ontvangen zij een reactie op dit punt.

De leden van de SGP-fractie zijn overigens zeer benieuwd naar de resultaten van het lopende onderzoek. De resultaten van dit onderzoek komen volgens de Staatssecretaris in juni 2026 beschikbaar. Genoemde

leden vragen om deze resultaten op dat moment per ommegaande met de Kamer te delen.

De leden van de SGP-fractie vragen hoeveel geld er nodig is om van het SUNSET-onderzoek een langlopende cohortstudie te maken tot 2030. Deelt de Staatssecretaris de wens voor langlopend onderzoek naar euthanasie bij psychisch lijden, vergelijkbaar met andere gevoelige medische thema's?

De leden van de SGP-fractie zijn niet verrast, maar betreuren het wel dat de Staatssecretaris geen noodzaak ziet voor het creëren van een noodventiel in de euthanasiewet. De Staatssecretaris concludeert dat een noodventiel niet noodzakelijk en niet wenselijk is. De leden van de SGP-fractie vragen hoe dan wordt geborgd dat bij onverwachte of snelle ontwikkelingen alsnog tijdig kan worden ingegrepen. Zij vragen de Staatssecretaris om nader toe te lichten waarom een noodventiel wordt gezien als aantasting van professionele autonomie, terwijl het ook kan worden opgevat als extra waarborg voor zorgvuldigheid bij uitzonderlijke situaties. Acht de Staatssecretaris het uitgesloten dat toekomstige ontwikkelingen, zoals een verdere stijging bij jonge patiënten, alsnog aanleiding kunnen geven tot heroverweging van wettelijke waarborgen?

De leden van de SGP-fractie lezen dat de mediarijclijn van Expertise-centrum Euthanasie eind 2025 zou worden geëvalueerd. Is deze evaluatie inmiddels afgerond en zo ja, kan de Staatssecretaris de Kamer informeren over de uitkomsten hiervan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie maken van de gelegenheid gebruik vragen te stellen over de brief van de Staatssecretaris over de stand van zaken van de uitvoering van moties en toezeggingen, naar aanleiding van de initiatiefnota De Korte over een kritische reflectie op euthanasie bij psychisch lijden bij jonge mensen.

Ten aanzien van de motie Boomsma c.s. om meer wetenschappelijk onderzoek te doen naar euthanasieverzoeken van jonge mensen tot 30 jaar die ernstig psychisch lijden vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de NVvP-richtlijn al herzien is en zo ja, op welke punten dit is gebeurd. Geeft de wijziging van de richtlijn antwoord op de onderwerpen uit de motie, namelijk hoe uitzichtloosheid als zorgvuldigheidscriterium bij euthanasie beoordeeld moet worden, de mate van zekerheid over prognoses bij psychisch lijden en hoe dit zich verhoudt tot die van somatische aandoeningen die aanleiding zijn voor euthanasie? Daarnaast vragen zij wat de stand van zaken is ten aanzien van de gesprekken om het SUNSET-onderzoek een langlopende cohortstudie te maken.

Ten aanzien van de motie Bikker en Diederik van Dijk over een noodventiel in de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (Wtl) betreuren de leden van de ChristenUnie-fractie het ten eerste dat er geen noodzaak en wens wordt gezien om een noodventiel in de wet op te nemen. Deze leden vinden dat met de redenering dat de evaluaties van de wet geen aanleiding geven om hiernaar te kijken geen recht wordt gedaan aan de zorgen die er leven in de samenleving en onder een deel van de beroepsgroep, en de stand van de ggz, zoals in de motie verwoord. De leden Bikker en Diederik van Dijk hebben, met steun van de meerderheid in de Kamer, gevraagd om te bezien of en hoe de wet een juridische mogelijkheid kan creëren voor een noodventiel, een tijdelijke pas op de plaats, als er onvoorziene ontwikkelingen bij elkaar komen die niet in de wet worden afgedekt. Aangezien de ontwikkelingen rond euthanasie bij

psychisch lijden van jonge mensen pas de afgelopen jaren hard gaan, is het logisch dat de evaluaties van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (Wtl) hier niet op ingaan. Bovendien zijn de leden van de ChristenUnie-fractie van mening dat de wetsevaluaties zich vooral richten op het functioneren van de wet en vrijwel niet op de ontwikkelingen in de samenleving. Deze leden vinden de evaluaties van de Wtl dus geen afdoende bron om te kunnen concluderen of het nodig en wenselijk is om een noodventiel aan te brengen. Kan de Staatssecretaris hierop reageren? Is de Staatssecretaris bereid zich breder te laten informeren over nut en wenselijkheid van een aanpassing van de wet, zo vragen de leden van de ChristenUnie-fractie. Zo nee, waarom niet?

Ten aanzien van de motie Bikker c.s. over onderzoek naar de mediarichtlijn van Expertisecentrum Euthanasie vragen de leden van de ChristenUnie-fractie wat de resultaten van het evaluatieonderzoek van het Expertisecentrum Euthanasie zijn, en of dit onderzoek naar de Kamer kan worden gestuurd. Is er wat de Staatssecretaris betreft reden om extern te laten onderzoeken of de mediarichtlijn goed werkt? Deze leden vinden het beperkt dat het Expertisecentrum Euthanasie de eigen richtlijn evalueert. In dit licht verbazen de leden van de ChristenUnie-fractie zich erover dat de documentaire over Milou, «Milou's strijd gaat door» door Nederland is ingezonden voor de Emmy Awards. Heeft de NPO met het oog op de inzending getoetst aan de mediarichtlijn, zo vragen de leden van de ChristenUnie-fractie.

De leden van de ChristenUnie-fractie blijven zich zorgen maken over euthanasie bij psychisch lijden bij jongen mensen, de verdeeldheid in de sector en de media-aandacht die psychiaters en betrokkenen krijgen die achter deze ontwikkeling staan, terwijl waarschijnlijk een meerderheid in de sector hier flinke bezwaren tegen heeft. Deze leden maken zich zorgen dat er langzaam een normalisering plaatsvindt van euthanasie bij psychisch lijden bij jonge mensen terwijl er niet voldoende medisch-inhoudelijk, ethisch en maatschappelijk is onderzocht en uitgewerkt wat de consequenties hiervan zijn. Kan de Staatssecretaris ingaan op deze zorgen?

Tot slot verzoeken de leden van de ChristenUnie-fractie zodra het jaarverslag van de Regionale toetsingscommissies euthanasie over 2025 afgerond is, deze naar de Kamer te sturen, samen met gedetailleerde gegevens over het aantal jongeren onder 30 jaar met de precieze leeftijd die vanwege psychisch lijden euthanasie hebben gekregen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de Groep-Markuszower

De leden van de Groep-Markuszower hebben kennisgenomen van de stand van zaken en de uitvoering rondom moties en toezeggingen naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid De Korte over een kritische reflectie op euthanasie bij psychisch lijden van jonge mensen. Genoemde leden hebben hierover geen aanvullende vragen en opmerkingen.

II. Reactie van de Staatssecretaris